

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter mv.

Utgitt i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 53.

Kunngjort 4. februar 2025 kl. 14.35

PDF-versjon 4. februar 2025

29.01.2025 nr. 115

Forskrift om lagring og bruk av gjødsel mv.

Hjemmel: Fastsatt av Klima- og miljødepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet 29. januar 2025 med hjemmel i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 9, § 81 og § 82, lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 3 og § 11 første ledd, lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv (matloven) § 5, § 6, § 7, § 9, § 11, § 12, § 14, § 15, § 17, § 18, § 23 og § 33, forskrift 19. desember 2003 nr. 1790 om myndighetsfordeling etter lov om matproduksjon og mattrygghet mv. og lov 24. juni 2011 nr. 29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven) § 8 andre ledd.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XX kap. II nr. 13b (direktiv 91/676/EØF) og kap. V nr. 32 (direktiv 86/278/EØF som endret ved forordning (EU) 2019/1010).

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1. Formål

Formålet med denne forskriften er å legge til rette for at gjødselvarer kan utnyttes som en ressurs samtidig som forurensningsmessige, helsemessige og hygieniske ulemper ved lagring og bruk forebygges. Forskriften skal legge til rette for god avling og god utnytting av næringsstoffer i gjødselvarer og jordsmonn, og begrense tap av næringsstoffer til vassdrag og luft. Forskriften skal bidra til en miljøforsvarlig forvaltning av jordsmonnet og ivareta hensynet til biologisk mangfold.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder lagring og bruk av organiske gjødselvarer og bruk av uorganiske gjødselvarer. Forskriften gjelder også håndtering av enkelte andre forurensningskilder som kan oppstå i jordbruksdrift, som vaskevann, planterester og silopressaft.

Bestemmelsene i forskriftens kapittel 2 gjelder bare for jordbruksforetak, ansvarlig for hestehold og ansvarlig for andre aktiviteter der det oppstår husdyrgjødsel. Med unntak av §§ 14, 17 første ledd og 18 første ledd gjelder kapittel 3 bare for jordbruksareal.

Forskriften gjelder ikke bruk av gjødselvarer i private hager, skolegårder eller tilrettelagte lekeområder. Bruk av gjødselvarer ved etablering og reetablering av slike områder er likevel omfattet. Forskriften gjelder ikke bruk av gjødselvarer i skog eller utmark.

§ 3. Definisjoner

I denne forskriften menes med:

- Avløpslam:* slam, filtermedium og lignende materialer fra rensing av sanitært og kommunalt avløpsvann, unntatt ristgods.

- b. *Biorest*: restprodukt fra anaerob nedbrytning av organisk materiale. Biorest blir også kalt råtnerest.
- c. *Bortskaffe*: fjerne overskudd av egen gjødsel, herunder ved levering til andre.
- d. *Fulldyrket jord*: areal som er dyrket til vanlig pløedybde og som kan fornyes ved pløying.
- e. *Gjødsel*: produkt som har som hovedoppgave å tilføre næringsstoffer til planter og matsopp og som i bruksmengde og mengde næringsstoff egner seg for årlig tilførsel.
- f. *Gjødselvarer*: en samlebetegnelse for gjødsel og andre produkt som uten å behandles eller blandes videre, kan brukes til å tilføre næring, til dyrking, som dekkingsmateriale eller på annen måte, for å påvirke planters og matsopps vekstvilkår, og tilsetninger til andre gjødselvarer som selges som egne produkter. Begrepet omfatter også husdyrgjødsel, mineralgjødsel, biorest, avløpslam og næringsholdig væskeoverskudd.
- g. *Grøntareal*: områder hvor det er eller skal etableres et vegetasjonsdekke, men hvor det ikke skal produseres vekster for mat-, såvare- eller førforsyning.
- h. *Husdyrgjødsel*: husdyrgjødsel som definert i animaliebioproduktforskriften § 2 jf. forordning (EF) nr. 1069/2009 artikkel 3 nr. 20 og artikkel 3 nr. 6. Husdyrgjødsel kan være iblandet fôr, strø, vaskevann og annet som naturlig hører med i husdyrholdet eller gjødselhåndteringen.
- i. *Innmarksbeite*: areal som kan nyttes som beite og som ikke kan høstes maskinelt. Minst 50 prosent av arealet må være dekket av nyttbare grasarter eller beitetålende urter.
- j. *Jordbruksareal*: fulldyrket jord, overflatedyrket jord og innmarksbeite.
- k. *Jordbruksforetak*: foretak som er registrert i Enhetsregisteret og som driver jordbruksproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer.
- l. *Mineralgjødsel*: omfatter industrielt framstilt eller bearbeidet uorganisk gjødselvarer.
- m. *Nedmolding*: innblanding i jord ved hjelp av jordarbeidingsutstyr som ved harving, pløying mv. Som nedmolding regnes også bruk av spredeutstyr som fører gjødsla direkte ned i jordsmonnet med injeksjon eller nedfelling.
- n. *Organisk gjødsel/gjødselvarer*: gjødselvarer av animalsk eller vegetabilsk opprinnelse eller en blanding av disse.
- o. *Organisk-mineralsk gjødsel/gjødselvarer*: gjødselvarer som består av produkter av animalsk eller vegetabilsk opprinnelse, eller er en blanding av disse og mineralgjødsel.
- p. *Overflatedyrket jord*: areal som for det meste er ryddet og jevnet i overflaten slik at maskinell høsting er mulig.
- q. *P-AL-verdi*: fosformengder løst ut med ammoniumlaktat-oppløsning. P-AL-verdi oppgis som mg P/100 g jord.
- r. *Talle*: husdyrgjødsel iblandet rikelig med strø for å samle opp gjødsla direkte på husdyrenes underlag, og som omdannes i oppsamlingsperioden. Omfatter ikke strøblandet fjørfegjødsel.
- s. *Vannforekomst*: en avgrenset og betydelig mengde av overflatevann, som for eksempel innsjø, magasin, elv, bekk, kanal, fjord eller kyststrekning, eller deler av disse, eller en avgrenset mengde grunnvann innenfor en eller flere akviferer, jf. forskrift 15. desember 2006 nr. 1446 om rammer for vannforvaltningen 3 bokstav a.
- t. *Åpen jord*: jord som ligger bar uten plantedekke.

Kapittel 2. Krav til oppsamling og lagring av organiske gjødselvarer

§ 4. Plassering av gjødselanlegg og driftsbygninger

Driftsbygninger for husdyrhold og anlegg for lagring av organiske gjødselvarer skal ikke plasseres på flomutsatte områder eller så nær vannforekomster at det medfører fare for forurensning.

Ved plassering skal det legges vekt på topografi, vegetasjon og fremherskende vindretning slik at luktulempere begrenses.

§ 5. Krav om oppsamling av husdyrgjødsel i driftsbygninger

Husdyrgjødsel i driftsbygninger skal samles opp slik at gjødsla ikke medfører fare for forurensning.

§ 6. Krav til håndtering av husdyrgjødsel ved utendørs dyrehold

For å hindre avrenning skal man ved utendørs husdyrhold unngå at husdyrgjødsel samler seg opp på samme sted over lengre tid. Innretninger hvor dyr og husdyrgjødsel samler seg, slik som luftegård, utegård, fôrings-, drikke- og hvileplasser, skal plasseres i tilstrekkelig avstand fra vannforekomster, dreneringssystem mv. til at det ikke medfører fare for forurensning. Innretningene skal plasseres og håndteres slik at avrenning begrenses.

Husdyrgjødsel som samler seg i luftegårder, utegårder og på permanente fôrings-, drikke- og hvileplasser skal fjernes minst én gang i vekstsesongen og én gang om høsten.

§ 7. Krav til utforming av lager for husdyrgjødsel og andre organiske gjødselvarer

Lager for flytende organiske gjødselvarer skal ha tette konstruksjoner i gulv, sidevegger, porter, luker, uttappingsrør, spjeld m.m., slik at det ikke oppstår lekkasjer. Kanaler og renner for å lede gjødsel til lageret skal være tette. Lageret skal ha tilstrekkelig sikring til å ivareta hensyn til helse, arbeidsmiljø og sikkerhet.

Lager for urin og biorest med mindre enn 25 prosent tørrstoff skal ha tak eller annet dekke som begrenser fordampning til luft. Dekket må likevel sørge for nødvendig ventilering av farlige gasser.

Lager for faste organiske gjødselvarer med mindre enn 25 prosent tørrstoff skal ha tett bunnplate og skjermes med tette kanter. Bunnplaten skal ha fall til sluk og tett oppsamlingeskum for sig fra gjødslen.

Ved oppføring, utvidelse eller utbedring av gjødsellager som er søknadspliktig etter plan- og bygningsloven, skal det foreligge samsvarserklæring om oppfyllelse av krav etter denne forskriften og etter byggeteknisk forskrift gitt i medhold av plan- og bygningsloven.

§ 8. Lagring og plassering av tørre organiske gjødselvarer direkte på bakken

Organiske gjødselvarer med mer enn 25 prosent tørrstoff kan lagres direkte på bakken på steder der den senere kan fjernes. Gjødsla skal skjermes mot overflatevann.

Lagringen skal ikke skje på flomutsatte områder eller så nær vannforekomster at det medfører fare for forurensning. Ved plassering skal det legges vekt på topografi, vegetasjon og fremherskende vindretning slik at avrenning og luktulempere begrenses.

Organiske gjødselvarer som omdannes i lagringsperioden kan lagres i inntil tre år. Husdyrgjødsel fra fjørfe kan likevel bare lagres i inntil ett år. Det samme gjelder organiske gjødselvarer som er mottatt utenfra og som er klar til bruk.

§ 9. Krav til oppsamling av silopressaft og lagring av fôr på bakken

Siloanlegg for gras og surfôr skal utformes slik at det ikke medfører fare for forurensning. Silopressaft skal samles opp og lagres i overensstemmelse med kravene i § 7.

Rundballer, og annen midlertidig lagring av fôr med tilsvarende begrenset avrenning, kan plasseres direkte på bakken. Lagring av slikt fôr skal ikke overstige tre år. Fôret skal ikke plasseres på flomutsatte områder eller så nær vannforekomster at det medfører fare for forurensning. Ved plassering skal det legges vekt på terreng- og grunnforhold slik av avrenning begrenses.

§ 10. Krav til håndtering av næringsholdig væskeoverskudd fra innendørs husdyrhold og veksthus

Veksthus og driftsbygninger for husdyrhold som oppføres eller bygges om, skal etableres med oppsamling av vaskevann og annet næringsholdig væskeoverskudd slik at det ikke medfører fare for forurensning. Dette gjelder likevel ikke driftsbygninger for innendørs drift på talle, hvor oppsamling av gjødsel skjer med strø.

§ 11. Krav til håndtering av oppsamlede planterester

Oppsamlede planterester fra veksthus og grønnsaksavlinger skal ikke lagres på flomutsatte områder eller så nær vannforekomster, dreneringssystem mv. at det medfører fare for forurensning. Ved plassering skal det legges vekt på terreng- og grunnforhold slik at avrenning begrenses. Slike rester kan lagres i inntil tre år, og må kunne fjernes på en enkel måte.

§ 12. Krav til lagerkapasitet for husdyrgjødsel

Det skal disponeres tilstrekkelig lagerkapasitet til at husdyrgjødsel kan lagres frem til spredning eller annen lovlig omsetning. Lagerkapasiteten skal minimum omfatte åtte måneders egen produksjon av husdyrgjødsel med mindre enn 25 prosent tørrstoff.

Den som ikke selv skal benytte husdyrgjødsel kan likevel, etter søknad til statsforvalteren, gis tillatelse til færre enn åtte måneders lagerkapasitet.

Ved leie av lagerkapasitet, er innehaveren av husdyrgjødsel ansvarlig for at lagringen oppfyller kravene stilt i denne forskriften.

§ 13. Større anlegg innen fjørfeavl og svineavl

I anlegg for svine- og fjørfehold med bløtgjødsellager med 2000 slaktegrisplasser eller mer, 750 avlspurker eller mer eller 40 000 plasser for fjørfe eller mer, skal det nyttes lagersystem eller teknikker som det kan dokumenteres at reduserer utslipp av ammoniakk (NH₃) med 40 prosent eller mer sammenlignet med utendørs bløtgjødsellager uten dekke.

For anlegg for svine- og fjørfehold med bløtgjødsellager dimensjonert for 2000 eller flere slaktegrisplasser, 750 eller flere avlspurker eller 40 000 eller flere plasser for fjørfe, oppført etter 20. juli 2003, skal det tas i bruk innredningssystemer for husdyr som det kan dokumenteres at reduserer utslipp av ammoniakk (NH₃) med 20 prosent eller mer sammenlignet med referansen. For anlegg for svinehold er referansen spalteplass på hele bingearialet, mens for burhøns er referansen anlegg hvor gjødselen lagres i husdyrrommet under burene. For anlegg med frittgående fjørfe er referansen fast underlag med strø og med drikkekar som vannkilde. Ved motstrid står dette leddet tilbake for lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd med tilhørende forskrifter.

Kapittel 3. Krav til bruk av gjødselvarer

§ 14. Gjødsling etter behov

Bruk av gjødselvarer skal, når ikke annet er bestemt i denne forskriften, tilpasses vekstenes behov og jordas næringsstoffinnhold.

§ 15. Krav til spredetidspunkt

Spredning av organiske gjødselvarer er tillatt i følgende perioder dersom ikke annet er bestemt i medhold av denne forskriften, jf. § 31:

1. I områder som ligger innenfor nedbørsfeltet som drenerer til kyststrekningen fra svenskegrensa til fylkesgrensa mot Agder, i perioden 1. mars til og med 1. september. Det skal samme år høstes eller etableres plantevekst etter siste spredning. I forbindelse med etablering av høstkorn eller andre vekster som skal etablere plantevekst før innvintring, er spredning tillatt frem til og med 15. september.
2. I kommunene Stavanger, Sola, Randaberg, Sandnes, Gjesdal, Klepp, Time og Hå i Rogaland fylke, i perioden 1. mars til og med 1. september. Det skal samme år høstes eller etableres plantevekst etter siste spredning.
3. I Troms og Finnmark i perioden 1. mars til og med 1. november i kombinasjon med nedmolding. Spredning uten nedmolding på eng og annen grøde skal skje senest 1. september og det skal samme år høstes etter spredningen.
4. I resten av landet, i perioden 1. mars til og med 15. september. Det skal samme år høstes eller etableres plantevekst etter siste spredning.

Spredning av organiske gjødselvarer er ikke tillatt på snødekket eller frossen mark.

Silopressaft kan spres frem til og med 15. september.

§ 16. Krav til spredning

Organisk gjødsel som spres på åpen jord må moldes ned innen 18 timer. Dette gjelder likevel ikke organisk-mineralsk gjødsel som er pelletert, granulert eller tilsvarende.

Ved spredning av organisk gjødsel skal luktulemper og ulemper som følge av partikkelspredning begrenses.

§ 17. Godkjent spredeareal

Spredning av gjødselvarer kan bare skje på fulldyrket og overflatedyrket jord, godkjent innmarksbeite, grøntareal og anlegg for dyrking av mat-, fôr- eller prydevekster.

Kommunen kan etter søknad godkjenne innmarksbeite som spredeareal. Ved vurderingen skal det legges særlig vekt på hvilke virkninger gjødsling kan få for natur- og kulturlandskapsverdier, og om gjødslingen kan skje på en forsvarlig måte.

Det kan ikke tilføres gjødselvarer på jordbruksareal som ikke høstes eller beites.

Areal godkjent etter andre ledd skal innrapporteres av kommunen i offentlig register med kartbeskrivelse og kunne påvises tilsvarende i terrenget.

§ 18. Vegetasjonssone som er båndlagt mot spredning

Det skal i vegetasjonssone mot vassdrag, jf. vannressursloven § 11, forskrift om nydyrking § 6 og forskrift om produksjonstilskudd § 4 fjerde ledd, ikke tilføres gjødselvarer.

Ved spredning av gjødselvarer på innmarksbeite skal avstanden til vassdrag være minst 6 meter målt fra ytterkant av utstyrets normale rekkevidde.

§ 19. Begrensning for nitrogen i sårbare områder

I områder som til enhver tid er definert som sårbare etter direktiv 91/676/EØF om beskyttelse av vann mot forurensning forårsaket av nitrater fra landbruket (nitratdirektivet) er det ikke tillatt å tilføre mer enn 17 kg nitrogen per dekar per år fra husdyrgjødsel. Dette gjelder områder med avrenning til Glommavassdraget, medregnet Lågen og Vorma, Haldenvassdraget og øvrige områder med avrenning til Oslofjorden mellom svenskegrensa og Strømstangen fyr samt til indre Oslofjord (innenfor Drøbaksterskelen).

Mengden nitrogen i egen husdyrgjødsel bestemmes enten ut fra normtall for ulike dyreslag, jf. vedlegg 2, eller ut fra en oversikt over nitrogenstrømmer inn til og ut av husdyrholdet. Det kan gjøres fratrukk for forventet tap av ammoniakk fra husdyrrøm og lager. Slikt fratrukk kan ikke overstige faktorene i vedlegg 2.

§ 20. Begrensninger for tilførsel av fosfor på jordbruksareal

Ved bruk av fosforholdige gjødselvarer på fulldyrket og overflatedyrket jord, skal mengden tilført fosfor enten:

- a. følge krav til fosforbalanse etter andre ledd, eller
- b. følge grensene satt i tredje ledd.

Gjødsling etter bokstav a) er avgrenset oppad til 3,5 kg P/daa/år. Forholdet mellom fosformengde som tilføres og tas ut skal være 1:1 eller lavere over en treårsperiode. Oppnådd balanse skal dokumenteres gjennom oversikt over fosforstrømmer inn og ut av foretaket. Før oppstart av hver treårsperiode skal bruk av adgangen til balansegjødning, samt analyseresultater fra jordprøver i tråd med § 29 som ikke er eldre enn fire år, innrapporteres av jordbruksforetaket til offentlig register. Innrapportering skal skje på den måten og fra det tidspunkt som Landbruksdirektoratet bestemmer.

For gjødning etter første ledd bokstav b), skal tilført fosfor per dekar ikke overstige følgende grenser:

1. For alle fylker bortsett fra Rogaland og Troms og Finnmark:
 - a. 2,8 kg P/daa/år i perioden 1. januar 2027–31. desember 2029
 - b. 2,5 kg P/daa/år i perioden 1. januar 2030–31. desember 2032
 - c. 2,3 kg P/daa/år fra og med 1. januar 2033
2. Rogaland:
 - a. 3,1 kg P/daa/år i perioden 1. januar 2027–31. desember 2029
 - b. 3,0 kg P/daa/år i perioden 1. januar 2030–31. desember 2032
 - c. 2,7 kg P/daa/år fra og med 1. januar 2033
3. Troms og Finnmark:
 - a. 2,5 kg P/daa/år fra og med 1. januar 2027

Statsforvalteren kan etter søknad gi tillatelse til tilførsel av mer enn grensene etter andre og tredje ledd dersom foretaket dokumenterer et reelt behov, gitt avlingens fosforopptak og fosfornivåer i jord målt gjennom jordprøver.

Foretak uten husdyr, eller som har husdyrhold med mindre årsproduksjon av husdyrgjødsel enn 75 kg P, og som tar imot organisk gjødselvarer fra andre, kan beregne grensene etter tredje ledd som et snitt over en treårsperiode. For øvrige foretak beregnes grensene som et årlig snitt for foretakets samlede areal.

Grensene kan likevel ikke overstiges med mer enn 10 pst. per dekar med mindre annet kan begrunnes gjennom gjødslingsplanen, jf. § 26.

På innmarksbeiter godkjent for spredning kan det tilføres 2 kg P/daa/år.

Det er kun areal som tilføres gjødselvarer som kan regnes med i grensene etter første til sjettedde.

Mengde fosfor i egen husdyrgjødsel bestemmes enten ut fra normtall for ulike dyreslag, jf. vedlegg 1, eller ut fra en oversikt over fosforstrømmer inn til og ut av husdyrholdet. Ved bruk av avløpsslam er det bare plantetilgjengelig fosfor som inngår i beregningen.

Denne bestemmelsen gjelder for den som produserer, mottar eller sprer mer enn 75 kg fosfor det enkelte år.

§ 21. Adgang til høyere fosfortilførsel for særlig fosforkrevende vekster

For produksjon av poteter og grønnsaker som er særlig fosforkrevende, kan det gjødsles etter behov, gitt den aktuelle vekstens forventede fosforbehov og fosfornivåer i jord, målt gjennom jordprøver i tråd med § 29. Siste jordprøve kan ikke være eldre enn fire år. Arealet skal gjødsles og drives slik at avrenning begrenses.

Areal med produksjon som nevnt i første ledd skal registreres av foretaket i offentlig register på den måten og fra det tidspunkt som Landbruksdirektoratet bestemmer.

Kapittel 4. Særlige bestemmelser om bruk av gjødselvarer med avløpsslam

§ 22. Særlige krav til bruk av gjødselvarer med avløpsslam

Det er ikke tillatt å bruke uhygienisert avløpsslam.

Følgende krav gjelder for bruk av gjødselvarer med avløpsslam på ulike typer areal:

- a. Det er ikke tillatt å bruke gjødselvarer med avløpsslam på eng, i gartnerier eller der det dyrkes grønnsaker, poteter, bær eller høstes frukt.
- b. Der gjødselvarer med avløpsslam er brukt, kan det dyrkes grønnsaker, poteter, bær og høstes frukt tidligst tre år etter siste sprededato. Der det er spredt avløpsslambasert gjødsel med særskilte bruksvilkår eller sterilisert avløpsslam, kan det likevel dyrkes slike vekster når det har gått ti måneder etter siste sprededato.
- c. Arealene kan brukes til beiting eller høsting av fôrvekster tidligst vekstsesongen etter at gjødselvarer med avløpsslam er brukt.
- d. På annet enn jordbruksareal og grøntareal kan avløpsslam bare brukes som del av et dyrkingsmedium.
- e. Det kan ikke spres gjødselvarer med avløpsslam på jordbruksareal som har fosforinnhold målt som P-AL-verdi på 14 eller høyere. Siste jordprøve kan ikke være eldre enn to år.
- f. Ved spredning av gjødselvarer med avløpsslam på jordbruksareal kan det maksimalt tilføres avløpsslam i mengder som inneholder 25 kg P/daa over en tiårsperiode. Det kan likevel ikke brukes større mengder plantetilgjengelig fosfor enn det som tilsvarer maksimal tillatt fosfortilførsel etter § 20.

Gjødselvarer med avløpsslam skal nedmoldes senest 18 timer etter spredning. Kravet om nedmolding gjelder likevel ikke ved bruk av avløpsslambasert gjødsel med særskilte bruksvilkår. Ved spredning av gjødselvarer med avløpsslam skal luktulempen begrenses.

§ 23. Melding om bruk av gjødselvarer med avløpslam

Den som skal bruke gjødselvarer med avløpslam på jordbruksareal skal melde fra til kommunen minst to uker før første levering. Meldeplikten gjelder likevel ikke ved bruk av avløpslambasert gjødsel med særskilte bruksvilkår.

Melding om bruk av gjødselvarer med avløpslam skal gis på den måten Mattilsynet bestemmer, og skal minst inneholde opplysninger om:

- a. mottakerens navn og adresse,
- b. gårds- og bruksnummer på eiendommen der produkter med avløpslam skal brukes,
- c. produktets sammensetning og behandlingsmåte,
- d. mengden som skal brukes,
- e. bruksstedet angitt på kart,
- f. typen areal produktet skal spres på og størrelsen på arealet,
- g. kartfestede jordanalyser, og
- h. vurdering av forhold som kan ha innvirkning på helsemessige og hygieniske forhold ved bruken.

Kommunen skal forelegge meldingen til uttalelse for myndighet for miljørettet helsevern i kommunen etter folkehelseloven § 9. Avdekker meldingen forhold som gjør at forskriftens krav ikke etterleves, kan kommunen kreve forholdet rettet etter folkehelseloven § 14.

Kapittel 5. Særlige bestemmelser om bruk av gjødselvarer der bruken reguleres ut fra gjødselvarens tungmetallinnhold

§ 24. Tillatt bruksmengde av gjødselvarer ut fra tungmetallinnhold

Ved bruk av gjødselvarer skal den samlede bruksmengden i løpet av en tiårsperiode ikke overskride:

- a. fire tonn tørrstoff per dekar ved bruk av gjødselvarer i tungmetallklasse I
- b. to tonn tørrstoff per dekar ved bruk av gjødselvarer i tungmetallklasse II
- c. 800 kg tørrstoff per dekar ved bruk av gjødselvarer i tungmetallklasse III som bare inneholder forbrenningsprodukter av rent plantemateriale
- d. ett tonn tørrstoff per dekar ved bruk av gjødselvarer tungmetallklasse III på grøntareal
- e. en mengde som medfører at tungmetallmengden som kan tilføres ved bruk av produkter i klasse II ikke overskrides, ved bruk av en kombinasjon av gjødselvarer i ulike tungmetallklasser og gjødselvarer med fosforbaserte grenseverdier for tungmetallinnhold.

Gjødselvarer i tungmetallklasse 0 og gjødselvarer med fosforbaserte grenseverdier kan brukes uten mengdebegrensninger knyttet til tungmetallinnholdet. Andre dyrkingsmedier enn anleggjord, og som er i tungmetallklasse 0, I og II, kan brukes på småarealer som bed og til potter og kar uten mengdebegrensning. Gjødselvarer i tungmetallklasse 0 kan brukes på alle arealer. Gjødselvarer med fosforbaserte grenseverdier kan brukes bare på jordbruksareal. EU-gjødselvarer skal brukes i tråd med tungmetallklasse II, eller med aktuell lavere klasse dersom det kan dokumenteres et lavere tungmetallinnhold enn tungmetallklasse II.

Ved bruk av avløpslambasert gjødsel med særskilte bruksvilkår skal den årlige tilførselen av avløpslamkomponenten ikke overstige 100 kg tørrstoff per dekar. Ved bruk av gjødselvarer i ferdigplenproduksjon gjelder mengdebegrensningen etter første ledd i løpet av hver produksjonssyklus i stedet for i løpet av en tiårsperiode.

Ved etablering og reetablering av grøntareal skal bruksmengden av gjødselvarer ikke overskride et lag på fem centimeter. Ved bruk av anleggsjord, gjelder denne mengdebegrensningen bare for de komponentene i anleggsjorden som utgjøres av annet enn jord, sand og silt. Andre produkter enn anleggsjord og jorddekkingsmidler skal blandes inn i jorda på bruksstedet. Gjødselvarer kan i tillegg brukes i de mengder som følger av første ledd på de etablerte arealene.

Ved bruk som toppdekke på deponier skal bruksmengden av gjødselvarer ikke overskride et lag på 15 centimeter.

Bruken av mengder som følger av første til og med tredje ledd er ikke tillatt dersom dette medfører en overskridelse av behovet, jf. § 14, eller av den maksimale mengden fosfor som etter § 20 eller § 22 bokstav f kan tilføres arealene. Bruken av mengder som følger av fjerde ledd er ikke tillatt dersom dette medfører en overskridelse av behovet, jf. § 14.

§ 25. Særlige bestemmelser om bruk av gjødselvarer på dyrket jord ut fra tungmetallinnhold

Det kan ikke brukes gjødselvarer i tungmetallklasse I, II og III eller med fosforbaserte grenseverdier for tungmetallinnhold på jordbruksareal dersom tungmetallinnholdet i jorda overskrider følgende verdier:

	Milligram per kilogram tørrstoff
Kadmium	1
Bly	60
Kvikksølv	1
Nikkel	50
Sink	150
Kobber	50
Krom	100

Jordbruksforetaket skal sørge for at det utføres tungmetallanalyser av jorda med nødvendig hyppighet dersom det er risiko for at tungmetallgrensene angitt i første ledd overskrides på grunn av geologiske forhold eller andre forhold, som for eksempel intensiv bruk av husdyrgjødsel over flere år.

Kapittel 6. Krav til plan og dokumentasjon

§ 26. Krav til gjødslingsplan

Den som disponerer og gjødsler mer enn 25 dekar per år, eller mer enn 5 dekar poteter eller grønnsaker som er særlig fosforkrevende, jf. § 21, skal ha en gjødslingsplan. Planen skal foreligge før den enkelte vekstsesong og justeres etter behov dersom vekstforholdene avviker fra forutsetningene som lå til grunn da planen ble laget.

Planen skal inneholde en kartskisse som viser arealinndelingen, og følgende opplysninger skal oppgis for hvert enkelt areal:

- a. utstrekning i dekar,

- b. resultat av representative jordprøver i tråd med § 29,
- c. forgrøde,
- d. årets vekster,
- e. forventet avlingsnivå per dekar,
- f. årets gjødslingsbehov for nitrogen og fosfor per dekar,
- g. type gjødselvarer som forventes brukt, og
- h. planlagt tilførsel av fosfor- og nitrogenmengde per dekar oppgitt i kg.

Jordprøver etter bokstav b) skal ikke være eldre enn åtte år, med mindre noe annet er bestemt i denne forskriften, jf. § 20 andre ledd, § 21 og § 22 andre ledd bokstav e).

Foretakets gjødslingsplanlegging i henhold til bokstav f–h skal være basert på bokstav a–e.

Gjødslingsplanen skal gi en beskrivelse av hvordan et eventuelt overskudd av organisk gjødselvarer skal håndteres.

Opplysninger etter andre ledd skal oppbevares, og skal kunne legges frem for kontroll, i minst fem år etter utløpet av det kalenderåret gjødslingsplanen gjelder for.

§ 27. Krav til journal med dokumentasjon på mottak, bortskaffelse og bruk av gjødselvarer mv.

Den som tar imot gjødselvarer med mer enn 75 kg fosfor det enkelte år for lagring eller bruk regulert av denne forskrift, skal dokumentere type og mengde, mengden totalfosfor, dato for mottakelsen og fra hvem gjødselen kommer. Den som tar imot gjødselvarer med avløps slam må i tillegg dokumentere innhold av plantetilgjengelig fosfor.

Den som bortskaffer organisk gjødselvarer med mer enn 75 kg fosfor det enkelte år til andre, skal dokumentere type og mengde, mengden totalfosfor, dato for leveransen og til hvem det er levert.

Alle som bruker gjødselvarer skal føre gjødseljournal som gir oversikt over:

- a. hvilken type og mengde gjødselvarer det er gjødslet med, på hvilket areal og på hvilket tidspunkt,
- b. hvilke mengder av fosfor og nitrogen som er tilført det enkelte areal, og
- c. hvilke mengder fosfor og nitrogen som totalt er tilført.

Opplysninger som kreves etter denne paragrafen skal oppbevares og kunne legges frem for kontroll senest 1. november det året gjødseljournalen gjelder for, og skal oppbevares i minst fem år etter utløpet av det året journalen gjelder for.

Opplysninger etter andre ledd skal innrapporteres digitalt til offentlig register på den måten og fra det tidspunkt som Landbruksdirektoratet bestemmer.

§ 28. Særlige krav til journal ved bruk av visse gjødselvarer på jordbruksarealer

Den som bruker gjødselvarer der bruken begrenses ut fra gjødselvarens tungmetallinnhold jf. § 25 og forskrift 29. januar 2025 nr. 116 om gjødselvarer § 18 og § 19 på jordbruksarealer skal føre journal hvor følgende opplysninger skal inngå:

- a. gårds- og bruksnummer på eiendommen der produktet er brukt,
- b. bruksstedet,
- c. produktkategorien,

- d. gjødselvarens tungmetallbegrensning,
- e. mengden brukt per dekar, og
- f. spredetidspunktet.

Ved bruk av avløpsslambasert gjødsel med særskilte bruksvilkår skal journalen i tillegg til det som følger av første ledd inneholde opplysninger om:

- a. hvilken virksomhet produktet er mottatt fra,
- b. produktets handelsnavn,
- c. mengden som er mottatt,
- d. mottaksdatoen, og
- e. kartskisse som angir de arealene hvor produktet er brukt.

Opplysninger som kreves etter paragrafen her skal oppbevares og kunne legges frem for kontroll i minst ti år etter utløpet av det kalenderåret journalen gjelder for.

§ 29. Uttak og analyse av jordprøver

Jordprøver påkrevd etter denne forskrift skal være representative med hensyn til jordvariasjon, størrelse og formen på arealet.

Uttak av jordprøver skal følge faglig anerkjente metoder.

Prøvestedene skal koordinatfestes.

Prøvene skal analyseres av laboratorium som er akkreditert eller som følger et kvalitetssikringssystem for jordanalyser slik Landbruksdirektoratet bestemmer. Analysen skal slå fast jordart, pH, fosforinnhold målt som P-AL-verdi, og jordas innhold av organisk materiale (moldinnhold).

Resultater fra jordprøvene med tilhørende koordinater skal innrapporteres digitalt til offentlig register på den måten og fra det tidspunkt som Landbruksdirektoratet bestemmer.

Kapittel 7. Tilsyn, klage, straff mv.

§ 30. Tilsyn og enkeltvedtak

Kommunen fører tilsyn og kan fatte nødvendige enkeltvedtak for å oppnå etterlevelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskriften. I tillegg kan Mattilsynet føre tilsyn og fatte nødvendige enkeltvedtak etter § 22 første ledd og andre ledd bokstav a) til d), § 24 og § 25.

Kommunen kan utøve myndighet etter forurensningsloven i henhold til forskrift 20. desember 2024 nr. 3400 om kommunens myndighet etter forurensningsloven, etter jordlova i henhold til forskrift 8. desember 2003 nr. 1479 og etter bestemmelsene i folkehelseloven kap. 3.

§ 31. Myndighet til å gi forskrift og fatte enkeltvedtak

Statsforvalteren kan gi forskrift eller fatte enkeltvedtak om:

- a. Ytterligere krav til skjerming mot nedbør eller krav om annen plassering av gjødselvaren enn det som følger av § 8 dersom dette er nødvendig for å begrense fare for forurensning.
- b. Senere spredetidspunkt i områdene som ligger innenfor nedbørsfeltet som drenerer til kyststrekningen fra

svenskegrensa til fylkesgrensa mot Agder jf. § 15 første ledd nr. 1. I disse områdene kan spredning med nedmolding tillates frem til 1. november så lenge det ikke fører til vesentlig økt avrenning til Oslofjorden.

- c. Senere spredetidspunkt enn det som følger av § 15 første ledd i Nordland og innlandsområder over marin grense der vekstsesongen i snitt de siste ti årene har startet etter 1. mai, med unntak av områder omfattet av bokstav b). I slike områder kan spredning med nedmolding tillates frem til 1. november. Adgangen til å tillate senere spredetidspunkt er begrenset til områder der vannforekomstene oppfyller målene i vannforskriften, og ikke står i fare for å få forverret tilstand.
- d. Strengere krav til spredning av gjødselvarer med avløpsslam enn det som følger av § 22 andre ledd bokstav e) og f) i områder der vannforekomstene ikke oppfyller målene i vannforskriften eller står i fare for å få forverret tilstand.
- e. Krav til gjennomføring av avbøtende tiltak for å motvirke avrenning på arealer der det produseres poteter eller grønnsaker som er særlig fosforkrevende, jf. § 21, i områder der vannforekomstene ikke oppfyller målene i vannforskriften eller står i fare for å få forverret tilstand.
- f. Digital innrapportering av opplysninger etter § 27 første og tredje ledd til offentlig register i områder der vannforekomstene ikke oppfyller målene i vannforskriften eller står i fare for å få forverret tilstand.
- g. Strengere krav til lagring og bruk av gjødselvarer enn det som følger av denne forskrift i områder der vannforekomstene ikke oppfyller målene i vannforskriften eller står i fare for å få forverret tilstand.

Enkeltvedtak etter denne bestemmelsen skal innrapporteres av statsforvalteren til offentlig register.

§ 32. Dispensasjon

Kommunen kan etter søknad gi en tidsavgrenset dispensasjon til å spre gjødselvarer på annet areal enn godkjent spredeareal jf. § 17 første ledd, som ledd i etablering av innmarksbeite. Ved vurderingen skal det legges særlig vekt på hvilke virkninger gjødsling kan få for natur- og kulturlandskapsverdier, og om gjødslingen kan skje på en forsvarlig måte.

Statsforvalteren kan i særlige tilfeller og etter søknad, gi en tidsbegrenset dispensasjon fra bestemmelsene i denne forskriften, med unntak av § 22 første ledd og andre ledd bokstav a) til d), § 24 og § 25, der det er Mattilsynet som har myndighet til å gi dispensasjon.

Dispensasjon kan ikke gis dersom hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, eller forskriftens formålsbestemmelse, blir vesentlig tilsidesatt. Fordelen ved en dispensasjon må, etter en samlet vurdering, være klart større enn ulempene.

Ved vurderingen av om dispensasjon skal gis og eventuelt på hvilke vilkår, skal det legges særlig vekt på dispensasjonens konsekvenser for vannkvalitet, herunder om dispensasjon medfører at vannforekomster ikke oppfyller målene i vannforskriften eller står i fare for å få forverret tilstand, samt konsekvenser for helse, ressursutnyttelse og miljøforsvarlig forvaltning av jordsmonnet.

Dispensasjoner etter denne bestemmelsen skal innrapporteres til offentlig register.

§ 33. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer denne forskriften, eller vedtak truffet i medhold av denne forskriften, straffes etter forurensningsloven kapittel 10, matloven § 28 eller folkehelseloven § 18 hvis ikke strengere straffebestemmelser kommer til anvendelse.

§ 34. Klage

Vedtak truffet av kommunen i medhold av denne forskriften kan påklages til statsforvalteren. Vedtak truffet av Mattilsynet i medhold av denne forskriften kan påklages til Mattilsynet ved hovedkontoret.

Vedtaket truffet av statsforvalteren i medhold av denne forskriften kan påklages til Landbruksdirektoratet. Landbruksdirektoratets vedtak skal fattes i samråd med Miljødirektoratet.

Kapittel 8. Ikrafttredelse, overgangsregler og endring av forskriften

§ 35. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1. februar 2025. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 4. juli 2003 nr. 951 om gjødselvarer mv. av organisk opphav.

§ 36. *Overgangsregler*

1. *Spredetidspunkt*

Frem til utgangen av 2026 er spredning av organiske gjødselvarer tillatt i følgende perioder:

- a. I områdene som ligger innenfor nedbørsfeltet som drenerer til kyststrekningen svenskegrensa – Lindesnes, i perioden 15. februar til og med 1. november i kombinasjon med nedmolding. Spredning uten nedmolding på eng og annen grøde skal gjøres senest 1. september.
- b. I kommunene Stavanger, Sola, Randaberg, Sandnes, Gjesdal, Klepp, Time og Hå i Rogaland fylke i perioden 15. februar til og med 1. september.
- c. I resten av landet, i perioden 15. februar til og med 1. november. Spredning uten nedmolding på eng og annen grøde skal gjøres senest 15. september.

Frem til utgangen av 2028 kan likevel virksomheter som ved forskriftens ikrafttredelse ikke hadde tilstrekkelig lagerkapasitet til å overholde krav til spredetidspunkt i § 15, spre gjødselvarer uten nedmolding på eng frem til og med 15. september, og med nedmolding frem til og med 1. november. Dette gjelder likevel ikke dersom det gjøres vesentlige endringer i driften som øker gjødselmengden og behovet for lagerkapasitet, herunder omlegging fra bås-fjøs til løsdrift eller installasjon av melkerobot eller melkestall.

2. *Beite godkjent som spredeareal*

Innmarksbeiter godkjent som spredeareal i medhold av forskrift 4. juli 2003 nr. 951 om gjødselvarer mv. av organisk opphav § 24 nr. 1 andre ledd, skal anses godkjent som spredeareal etter denne forskrift såfremt arealet oppfyller definisjonen av innmarksbeite i § 3 bokstav i. Statsforvalteren kan ved enkeltvedtak likevel oppheve tidligere godkjenninger av innmarksbeiter som spredeareal dersom:

- a. arealet ikke er dokumentert med kartbeskrivelse og kan påvises tilsvarende i terrenget,
- b. gjødslingen har uheldige virkninger for natur- og kulturlandskapsverdier,
- c. gjødslingen ikke kan skje på en forsvarlig måte, eller
- d. arealet ikke beites men likevel tilføres gjødselvarer.

Innmarksbeiter kan frem til utgangen av 2027 tilføres mineralgjødsel uten at arealet er godkjent etter § 17 såfremt det foreligger gjødslingsplan fra 2022 eller 2023 som dokumenterer at arealet ble tilført mineralgjødsel før ikrafttredelse av denne forskrift.

3. *Vedtaket og forskrifter gitt i medhold av tidligere forskrift 4. juli 2003 nr. 951 om gjødselvarer av organisk opphav mv.*

Enkeltvedtak og forskrifter gitt i medhold av forskrift 4. juli 2003 nr. 951 om gjødselvarer mv. av organisk opphav, oppheves ved ikrafttredelse av denne forskrift med mindre annet følger av bokstav b om godkjenning av beite som spredeareal.

4. Fosforgrensener

Bestemmelsene om begrensninger for tilførsel av fosfor på jordbruksareal i § 20 første, andre og tredje ledd trer i kraft 1. januar 2027. Frem til utgangen av 2026 skal mengden tilført fosfor ved bruk av fosforholdig gjødsel og annen plantenæring på fulldyrket og overflatedyrket jord, ikke overstige 3,5 kg P/daa. Statsforvalteren kan etter søknad gi tillatelse til tilførsel av mer enn 3,5 kg P/daa/år dersom foretaket dokumenterer et reelt behov, gitt avlingens fosforopptak og fosfornivåer i jord målt gjennom jordprøver.

5. Gjødslingsplan og gjødseljournal

Bestemmelsene om krav til gjødslingsplan i § 26 og krav til gjødseljournal i § 27 trer i kraft 1. januar 2026. Frem til utgangen av 2025 skal gjødslingsplanleggingen følge kravene i forskrift 1. juli 1999 nr. 791 om gjødslingsplanlegging.

6. Jordprøver

Jordprøver tatt før forskriftens ikrafttredelse skal anses som godkjent etter denne forskrift såfremt prøvestedene er kartfestet og det foreligger analyseresultat som slår fast jordart, pH, fosforinnhold målt som P-AL-verdi, og jordas innhold av organisk materiale (moldinnhold). Fra 1. januar 2030 skal det likevel foreligge jordprøver som oppfyller kravene i § 29.

7. Bruk av produkter med avløpsslam

Bestemmelser om bruk av produkter med avløpsslam i § 22 andre ledd bokstav e) og f) trer i kraft 1. januar 2030.

§ 37. Endring av forskriften

Forskriften kan endres av Landbruks- og matdepartementet, Klima- og miljødepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet i fellesskap.

Vedlegg 1 og vedlegg 2 kan endres av Landbruksdirektoratet.

Vedlegg 1: normtall for forventet mengde fosfor (P) per individ av ulike dyreslag*

<i>Storfe</i>	<i>Kg P per individ/årsdyr</i>	<i>Justering</i>	<i>Regneregul for justering</i>	<i>Regneksempel for justering</i>	<i>Datakilde for dyretall**</i>
Melkeku med årsavdrått ⁱ i 7–9,5 tonn	15	Påslag for høy avdrått	Om middelavdrått ⁱ «x» overstiger 9,5 tonn justeres mengden med $(x:7,7)^{2/3}$. Om middelavdrått «x» er lavere enn 7 tonn kan mengden justeres med $(x:7,7)^{2/3}$.	Ved avdrått på 10 tonn justeres med $(10:7,7)^{2/3}$, til snaut 18 kg. Ved avdrått 5 tonn, justeres med $(5:7,7)^{2/3}$, til drøyt 11 kg	PT-kode 120
Ammekyr	8				PT-kode

					121
Ungdyr, middelverdi per år over livsløpet, med forventet slaktevekt 320 kg ved 18 mnd alder	5				PT-kode 119

<i>Småfe</i>	<i>Kg P per individ/årsdyr</i>	<i>Justering</i>	<i>Regneregel for justering</i>	<i>Regneksempel for justering</i>	<i>Datakilde for dyretall**</i>
Sau	2				PT-kode 145 + 146 + 139
Geit	2				PT-kode 140 + 142

<i>Gris</i>	<i>Kg P per individ/årsdyr</i>	<i>Justering</i>	<i>Regneregel for justering</i>	<i>Regneksempel for justering</i>	<i>Datakilde for dyretall**</i>
Avlsgriser, inkl årsproduksjon av 30 spedgris og smågris fram til 30 kg	8,1				PT-kode 155
Avlsgriser, satellitt ⁱⁱ i purkering	14,3				PT-kode 155
Avlsgriser (årspurker), nav i purkering	2,4				PT-kode 155
Unggris til avl, 30 kg fram til bedekning	0,53				Antall utrangerte avlsgriser (slakta purker) fra leveransedatabasen
Slaktegriser ⁱⁱⁱ , livsløpet fra 30 kg til slakt i intervallet 100–130 kg	0,37	Påslag ved utsatt slakting	Dersom levendevekt («x») ved slakt overstiger 130 kg, justeres P-mengden med	Dersom levendevekt («x») ved slakt er 150 kg justeres P-mengden med $(150:115)^{3/2}$, altså regnes 0,55 kg P	PT-kode 184 eller leveransedatabasen

			$(x:115)^{3/2}$	per individ	
--	--	--	-----------------	-------------	--

<i>Hest</i>	<i>Kg P per individ/årsdyr</i>	<i>Justering</i>	<i>Regneregul for justering</i>	<i>Regneksempel for justering</i>	<i>Datakilde for dyretall**</i>
Hest under 3 år	5				PT-kode 115
Hest over 3 år	7,5				PT-kode 116

<i>Andre husdyr</i>	<i>Kg P per individ/årsdyr</i>	<i>Justering</i>	<i>Regneregul for justering</i>	<i>Regneksempel for justering</i>	<i>Datakilde for dyretall**</i>
Hjort, esel, lama, alpakka	2				PT-kode 178, 192, 196, 197

<i>Fjørfe</i>	<i>g P per individ</i>	<i>Justering</i>	<i>Regneregul for justering</i>	<i>Regneksempel for justering</i>	<i>Datakilde for dyretall**</i>
Verpehøns	120				PT-kode 161
Avlsdyr av høns, ender, kalkuner og gjess	250				PT-kode 168 + slaktekyllingmødre ^{iv}
Livkyllinger ⁱⁱⁱ	14				PT-kode 185 eller leveransedatabasen
Slaktekyllinger ⁱⁱⁱ , rasktvoksende rase, livsløpet fram til slakt ved 32–38 dager og levendevekt inntil 2,3 kg	8,6	Påslag ved utsatt slakting	Dersom levendevekt («x») ved slakt overstiger 2,3 kg, justeres P-mengden med $(x:2,1)^{3/2}$	Om levendevekt («x») ved slakt er 2,5 kg justeres P-mengden med $(2,5:2,1)^{3/2}$, altså regnes 11,2 g P per individ	PT-kode 176 eller leveransedatabasen
Slaktekyllinger ⁱⁱⁱ , saktevoksende rase, livsløpet fram til slakt ved slakt ved 40–45 dager og levendevekt inntil	11,6	Påslag ved utsatt slakting	Dersom levendevekt («x») ved slakt overstiger 2,5 kg, justeres P-mengden med	Om levendevekt («x») ved slakt er 2,7 kg justeres P-mengden med $(2,7:2,3)^{3/2}$, altså regnes 14,8 g P	PT-kode 176 eller leveransedatabasen

2,5 kg			$(x:2,3)^{3/2}$	per individ	
Ender og gress for slakt ⁱⁱⁱ	25				Leveransedatabasen
Kalkuner for slakt ⁱⁱⁱ , gitt gjennomsnittslaktevekt på inntil 9 kg	106				Leveransedatabasen

* I regnskapet for mengde fosfor kan det gjøres fratrukk for oppholdstid på utmarksbeite.

** Dyretelling skal som hovedregel gjøres ut fra dyretelling ved søknad om produksjonstilskudd (PT). For dyreslag/PT-koder som oppgis både vår og høst summeres dyretall fra søknadsomgangen om høsten foregående år og om våren inneværende år, og summen deles på to.

i Middelavdrått beregnes som samlet melkeproduksjon fordelt på dyretall fra søknad om produksjonstilskudd

ii For avlspurker, satellitt i purkering er det regnet med 1,22 årspurker per avlsgris, 2,2 kull per purke og 6,5 innsett per dyreplass per år. Det er regnet med at 2/3 av totalt fôropptak og gjødsel er i satellitt og 1/3 i nav.

iii Oppgitt faktor gjelder for livsløpet fram til slakt (for livkyllinger fram til levering) og man benytter samme dyretall som for slakteoppkjøret foregående år.

iv Antall slaktekyllingmødre finnes ved å benytte PT-kode 162 (ant rugeegg) dividert med 184 som er ant. egg per høne per år.

Vedlegg 2: normtall for forventet mengde nitrogen (N) per individ av ulike dyreslag*

<i>Storfe</i>	<i>Kg N per individ/årsdyr</i>	<i>Faktor for ammoniakktap, %</i>	<i>Kg N per individ/årsdyr etter fratrukk</i>	<i>Datakilde for dyretall**</i>
Melkeku med årsavdrått ⁱ 7–9,5 tonn	139	14,7	118	PT-kode 120
Ammekyr	66	14,0	57	PT-kode 121
Ungdyr, middelverdi per år over livsløpet, med forventet slaktevekt 320 kg ved 18 mnd alder	44	15,7	37	PT-kode 119

<i>Småfe</i>	<i>Kg N per individ/årsdyr</i>	<i>Faktor for ammoniakktap, %</i>	<i>Kg N per individ/årsdyr etter fratrekk</i>	<i>Datakilde for dyretall**</i>
Sau	12	16,2	10	PT-kode 145 + 146 + 139
Geit	16	16,4	13	PT-kode 140 + 142

<i>Gris</i>	<i>Kg N per individ/årsdyr</i>	<i>Faktor for ammoniakktap, %</i>	<i>Kg N per individ/årsdyr etter fratrekk</i>	<i>Datakilde for dyretall**</i>
Avlsgriser, inkl årsproduksjon av 30 spedgris og smågris fram til 30 kg	51	17,3	42	PT-kode 155
Avlsgriser, satellitt ⁱⁱ i purkering	90	17,3	74	PT-kode 155
Avlsgriser (årspurker), nav i purkering	15	17,3	12	PT-kode 155
Unggris til avl, 30 kg fram til bedekning	3,8	17,3	3,1	Antall utrangerte avlsgriser (slakta purker) fra leveransedatabasen
Slaktegriser ⁱⁱⁱ , livsløpet fra 30 kg til slakt i intervallet 100–130 kg	3,2	17,3	2,7	PT-kode 184 eller leveransedatabasen

<i>Hest</i>	<i>Kg N per individ/årsdyr</i>	<i>Faktor for ammoniakktap, %</i>	<i>Kg N per individ/årsdyr etter fratrekk</i>	<i>Datakilde for dyretall**</i>
Hest under 3 år	40	16,6	33	PT-kode 115
Hest over 3 år	50	16,6	42	PT-kode 116

<i>Andre husdyr</i>	<i>Kg N per individ/årsdyr</i>	<i>Faktor for ammoniakktap, %</i>	<i>Kg N per individ/årsdyr etter fratrekk</i>	<i>Datakilde for dyretall**</i>
Hjort, esel, lama, alpakka	12	15,0	10	PT-kode 178, 192, 196, 197

<i>Fjørfe</i>	<i>g N per individ</i>	<i>Faktor for ammoniakktap, %</i>	<i>g N per individ etter fratrekk</i>	<i>Datakilde for dyretall**</i>
Verpehøns	670	10,5	600	PT-kode 161
Avlsdyr av høns, ender, kalkuner og gjess	800	12,5	700	PT-kode 168 + slaktekyllingmødre ^{iv}
Livkyllinger ⁱⁱⁱ	50	11,3	44	PT-kode 185 eller leveransedatabasen
Slaktekyllinger ⁱⁱⁱ , rasktvoksende rase, livsløpet fram til slakt ved 32–38 dager og levendevekt inntil 2,3 kg	30	11,3	27	PT-kode 176 eller leveransedatabasen
Slaktekyllinger ⁱⁱⁱ , saktevoksende rase, livsløpet fram til slakt ved slakt ved 40–45 dager og levendevekt inntil 2,5 kg	40	11,3	35	PT-kode 176 eller leveransedatabasen
Ender og gjess for slakt ⁱⁱⁱ	100	12,5	88	Leveransedatabasen
Kalkuner for slakt ⁱⁱⁱ , gitt gjennomsnittslaktevekt på inntil 9 kg	452	15,8	381	Leveransedatabasen

* I regnskapet for mengde nitrogen kan det gjøres fratrekk for oppholdstid på utmarksbeite.

** Dyretelling skal som hovedregel gjøres ut fra dyretelling ved søknad om produksjonstilskudd (PT). For dyreslag/PT-koder som oppgis både vår og høst summeres dyretall fra søknadsomgangen om høsten foregående år og om våren inneværende år, og summen deles på to.

i Middelaivrått beregnes som samlet melkeproduksjon fordelt på dyretall fra søknad om produksjonstilskudd

ii For avlspurker, satellitt i purkering er det regnet med 1,22 årspurker per avlsgris, 2,2 kull per purke og 6,5 innsett per dyreplass per år. Det er regnet med at 2/3 av totalt føropptak og gjødsel er i satellitt og 1/3 i nav.

- iii Oppgitt faktor gjelder for livsløpet fram til slakt (for livkyllinger fram til levering) og man benytter samme dyretall som for slakteoppgjøret foregående år.
- iv Antall slaktekyllingmødre finnes ved å benytte PT-kode 162 (ant rugeegg) dividert med 184 som er ant. egg per høne per år.